

PRERECHIZITELE ȘCOLARIZĂRII: DEZVOLTAREA LA VÂRSTA PREȘCOLARĂ ȘI SUCCESUL ÎN ȘCOALĂ

Oana BENGA & Thea IONESCU

Universitatea Babeș-Bolyai

Catedra de Psihologie

Laboratorul de Psihologia Dezvoltării

Cuprins

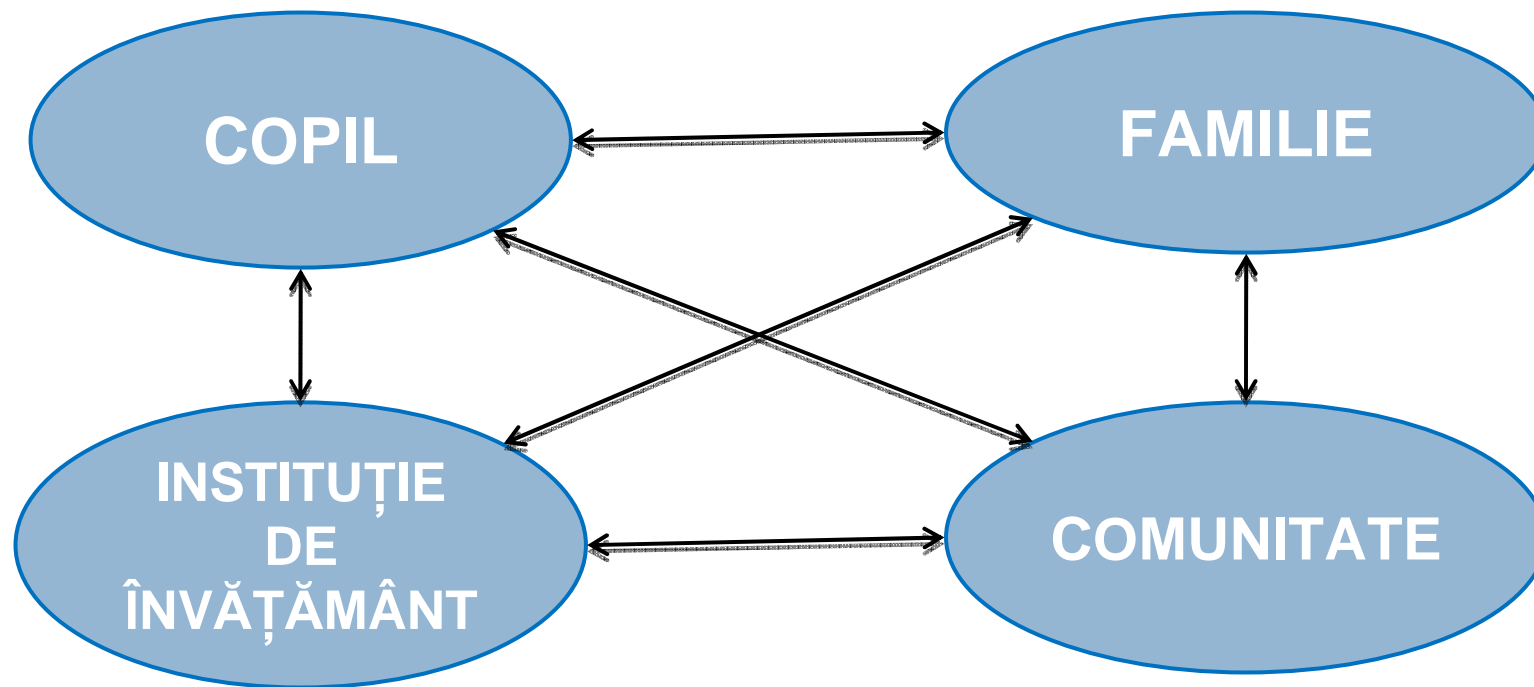
- Continuitate și discontinuitate în dezvoltare
- Care sunt prerechizitele școlarizării? (“school readiness”)
- Abilitățile copilului
- Beneficiile educației timpurii
- Evaluare și intervenție
- Prevenirea eșecului școlar

Continuitate și discontinuitate în dezvoltare

- Rolul abilităților dezvoltate în perioada preșcolară pentru succesul în clasa I
- Discontinuitatea în dezvoltare se îmbină cu continuitatea – fiecare etapă de vârstă are precursori esențiali pentru dezvoltarea abilităților din etapa următoare
- Relevanța pentru succesul școlar: pregătirea pentru școală **versus** prerechizitele școlarizării

Care sunt prerechizitele școlarizării?

- Concept multidimensional (Pianta & Walsh, 1996)
- Niveluri de analiză (Ionescu & Benga, 2007)

Abilitățile copilului

1. **Sănătate fizică și mentală** (Pianta & McCoy, 1997)
2. **Abilități cognitive** (Diamond et al., 2007; Graue, 2006; Piotrkowski et al., 2000):
 - ▣ capacitatea de a sta focalizat pe sarcină
 - ▣ inhibiție cognitivă
 - ▣ atenție
 - ▣ persistența în sarcină
 - ▣ memorie
 - ▣ abilități de comunicare (limbaj)

-
- ▣ abilități de rezolvare de probleme
 - ▣ capacitatea de a organiza informația
 - ▣ interes pentru învățare
 - ▣ curiozitate

⇒ **Procese cognitive de bază** (memorie, limbaj, rezolvare de probleme) + **funcții executive** (inhibiție, memorie de lucru, atenție executivă, shifting atențional)

3. **Abilități socio-emoționale** (NICHD Research Network, 2003, 2005)

- ▣ *Abilități sociale relaționate cu învățarea*: ascultare, urmarea instrucțiunilor, abilități de lucru în grup, responsabilitate, cooperare, inițiativă (McClelland & Morrison, 2003)
- ▣ *Abilități sociale interpersonale*: împărtășire cu ceilalți, respect față de ceilalți, interacțiuni pozitive (Raver & Knitze, 2002)

-
- ▣ *Abilități emoționale*: recunoașterea emoțiilor proprii și ale celorlalți, achiziția regulilor de exprimare emoțională, reglare emoțională și comportamentală, emoționalitate pozitivă (Raver & Knitze, 2002; Schaffer, 2007)

4. **Abilități preacademice**

- ▣ recunoașterea literelor și a cifrelor
- ▣ copierea literelor și a cifrelor
- ▣ cunoașterea diferitelor dimensiuni ale obiectelor (ex., mărime, formă, culoare, funcție, etc.)
- ▣ abilitatea de categorizare (în funcție de diferite dimensiuni)
- ▣ rezolvarea unor probleme simple de matematică
- ▣ cunoașterea relațiilor de tip parte-întreg

**ASPECTE
COGNITIVE**

Abilități
cognitive

Abilități
preacademice

-
- Cele mai importante pentru succesul școlar în clasele primare se dovedesc a fi **abilitățile cognitive** (mai ales **funcții executive**) și **abilitățile sociale relaționate cu învățarea!** (Diamond et al., 2007; McWayne et al., 2004; McClelland & Morrison, 2003)

⇒ Refocalizarea în sistemul de învățământ american pe acestea!

- ⇒ de exemplu, Diamond, Barnett, Thomas, & Munro, 2007 – program preșcolar de dezvoltare a controlului cognitiv “**Tools of the Mind**”

Beneficiile educației timpurii

- Plasticitate cerebrală mare la vârstele mici (Noble, Tottenham, & Casey, 2005; Posner & Rothbart, 2005)
- Relația strânsă între aspectele **motor, cognitiv și socio-emoțional** - integrare (“embodied cognition”)
- Rolul central al funcțiilor executive (de ex., Cartwright et al., 2010 – FE predictive pentru comprehensiunea cititului)

Evaluare și intervenție

- Metode multiple / momente multiple / surse multiple
- Surprinderea abilităților în curs de dezvoltare
- Intervenirea pe parcursul dezvoltării pentru a asigura dezvoltarea lor (nu doar la începutul și sfârșitul unui ciclu de învățământ) (Denham, 2006)

Prevenirea eșecului școlar

- Programe educaționale centrate pe dezvoltarea de abilități (pe copil)
- Raportul cât mai mic între cadru didactic și număr de preșcolari / școlari
- Educația părinților
- Sporirea colaborării între toate nivelurile relevante – formarea de ***atitudini responsabile***

În contextul învățământului românesc...

- Combinarea între ceea ce era/este eficient în sistemul nostru și ceea ce s-a dovedit eficient în alte culturi
 - ▣ de ex., funcții executive + abilități emoționale